

**Votaziun federala
dals 27 da settember
1998**

Explicaziuns dal
cussegl federal

1 Taxa sin il traffic
da camiuns pesants,
dependenta da la
prestaziun

2 Iniziativa
dals purs pitschens

3 Iniziativa
concernent l'AVS

Objects da la votaziun

1

Emprim project:
**Lescha federala davart ina
taxa sin il traffic
da camiuns pesants,
dependenta da la prestaziun**

2

Segund project:
**Iniziativa dal pievel
"per victualias favuraivlas
e bains purs ecologics"**

3

Terz project:
**Iniziativa dal pievel
"per la 10avla revisiun da
l'AVS senza auzament
da la vegliadetgna da renta"**

Il traffic da camiuns s'augmenta cuntinuadamain; senza cuntramesiras sa dublegiass el quasi entaifer 20 onns. Cun la taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun (TTCP) duain ils transports da rauba vegnir transferids pli e pli sin la viafier ed ils custs na cuverts dal traffic da camiuns d'annualmain pli che ina milliarda francs duain vegnir adossads als chaschunaders. Questa finamira è ecologicamain gista ed ella ademlescha l'incumbensa francada l'onn 1994 en la constituziun. La TTCP è er necessaria a vista dals contracts bilaterals cun l'UE. Quels èn colliads cun in augment da pass per pass dals limits da paisa per ils camiuns da 28 sin 40 tonnas. Senza la taxa sin camiuns pesants vegniss la Svizra innundada da camiuns da 40 tonnas e la protecziun da las Alps na fiss betg pli garantida.

Explicaziuns 4 - 11
Text da la votaziun 12 - 17

L'iniziativa dal pievel "per victualias favuraivlas e bains purils ecologics" (iniziativa dals purs pitschens) vul supprimer tuttas intervenziuns en il martgà sin il sector agrar tras la confederaziun, ma persuerter garantir als manaschis purils pajaments directs da maximal 50 000 francs per onn. Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa, perquai ch'ella è unilateral, perquai ch'ella impedescha svilups necessaris e periclitescha millis plazzas da lavur.

Explicaziuns 18 - 23
Text da la votaziun 24 - 25

L'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta" vul revocar l'auzament da pass per pass da la vegliadetgna da renta da las dunnas sin 64 onns fin che passa en vigur la 11avla revisiun da l'AVS. Il pievel ed ils chantuns han acceptà quest auzament il 1995 a chaschun da la votaziun davart la 10avla revisiun da l'AVS. Cussegl federal e parlament refusan l'iniziativa, perquai ch'ella ha in effect mo per in curt temp ma anticipescha gia refurmas previsas per l'avegnir: Ella engrevgia l'introducziun d'ina vegliadetgna da renta flexibla e che resguarda il basegn dal futur.

Explicaziuns 26 - 31
Text da la votaziun 28

Emprim project

Lescha federala davart ina taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun

1

**La dumonda da la votaziun sa cloma:
Vulais Vos acceptar la lescha federala
dals 19 da december 1997 davart ina
taxa sin il traffic da camiuns pesants,
dependenta da la prestaziun?**

Il cussegl naziunal ha approvà il project cun 120 cunter 63 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 22 cunter 14 vuschs.

Il pli important en furma concisa

■ Transferir il traffic da camiuns pesants sin la viafier

Nossa politica da traffic ha la finamira da transferir il traffic da camiuns pesants sin la viafier per che l'ambient vegnia schanegià e las vias distgargiadadas. Per arrivar a questa finamira dovri la taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun (TTCP). Ella remplazza l'odierna taxa pauschala che na resguarda betg ils kilometers charrads. Cun la TTCP poi vegnir franà il grond augment dals transports da rauba sin las vias. Quai è er necessari per realisar la protecziun da las Alps ch'il pievel svizzer ha acceptà il 1994 en la constituziun.

■ Rinforzar la posiziun vers l'UE

En il rom da las tractativas bilaterals cun l'Uniun europeica esi previs d'augmentar il limit da paisa dals camiuns fin l'onn 2005 pass per pass a 40 tonnas. Quai ha l'avantatg ch'i dovra pli paucs viadis da camiun per transportar la medema quantidad da rauba. Sch'il limit da 28 tonnas vegniss dismiss senza prender mesiras da cumpensaziun, vegniss nossa rait da vias inundada da camiuns pesants ed ils transports da rauba cun la viafier sa reducissan marcantamain. Cun la TTCP pudain nus prevegnir efficaciamain a quest svilup e rinforzar nossa posiziun vers l'UE. Senza la TTCP è la conclusiun da las tractativas bilaterals betg realistica da vista da la politica interiera.

■ Ina grevizza supportabla per l'economia ed ils tegnairchasa

Il pli aut limit da paisa per camiuns chaschuna ina clera reducziun dals custs da transport, essend che dapli rauba po vegnir transportada per viadi. La TTCP po gist gulivar quest avantatg da custs. I na constat pia betg che la TTCP engrevgia fermamain l'economia. In tegnairchasa sto quintar da stuar surpigliar en la media custs annuals supplementars da maximal 11 fin 55 francs.

■ Pertge il referendum?

In comité constituì en il conturn da l'ASTAG, l'Associaziun svizra da transports sin via, ha prendì il referendum cunter la lescha. El contesta il niz da la TTCP sco instrument da la politica da traffic, crititgescha l'autozza da la taxa e tema las consequenzas negativas per l'economia.

■ Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

La TTCP è il pli important element da nossa politica da traffic. Ella guida a transferir il traffic da camiuns sin la viafier e prepara la via per ils contracts bilaterals cun l'UE. Tuttas parts dal pajais profiteschan dal fatg ch'il retgav da la taxa vegn investì per modernisar la viafier e per la construcziun da vias. Uschia vegnan er creadas millis plazzas da lavur.

La taxa sin il traffic da camions pesants

observa consequentamain il princip dal chaschunader

1

Tgi che chaschuna custs, duai er surpigliar quels. Quest princip observa la taxa sin il traffic da camions pesants (TTCP) consequentamain:

Tgi che charrescha bler paja dapli che quel che charescha be pauc.

Camions pesants pajan pli autas taxas che camions pli levs. Vehichels che chaschunan pitschnas emissiuns pajan ina taxa pli pitschna che tals cun gronda produziun da substanzas nuschaivlas.

In terz dal retgav vegnan ils transportaders da l'exteriur a contribuir. Uschia cuvran er els ils custs ch'els chaschunan.

■ In sistem gist

En Svizra vegn incassada a partir da 1985 ina taxa pauschala sin il traffic da camions pesants en l'autezza da maximal 4 000 francs per camion e per onn.

Questa taxa è

— malgista perquai ch'ella na resguarda betg ils kilometers charrads ed uschia er betg las grevezzas per las vias e per l'ambient;

— memia bassa per effectuar in transferiment dals transports da la via sin la viafier.

La TTCP vegn percunter calculada tenor ils kilometers charrads e la paisa totala. Questa moda da calcular è gista ed efficazia.

■ Il cussegl federal dispona d'ina tscherta flexibilitad

La lescha prevesa in rom da tariffas da 0,6 fin 3 raps per kilometer e tonna da paisa totala. Quai permetta al cussegl federal d'adattar la tariffa al svilup dals custs na cuverts dal traffic da camions pesants ed a las circumstanzas economicas. El ha plinavant diversas pussaivladads da graduar las tariffas:

— Per vehichels fin ad ina paisa totala da 28 tonnas po el fixar ina tariffa da taxa per 20 pertschient pli basa.

— El po resguardar las emissiuns da substanzas nuschaivlas dals camions.

— El po liberar tscherts vehichels entiramain u parzialmain da la taxa, per exempel quels da l'agricultura.

■ **Ils transportaders da l'exteriur pajan er lur part**

La pauschala per di per ils transportaders da l'exteriur munta oz be a 25

francs. Viadis da transit tras la Frantscha e l'Austria custan oz fin diesch giadas dapli. La consequenza èn numerus viadis deturs da camiuns vids u mez vids tras la Svizra. Tenor la nova lescha vala il princip dal chaschunader er per transportaders da l'exteriur.

Proporziunalmain a lur prestaziun da transport vegnan els en l'avengir a contribuir radund in terz vi da la TTCP.

■ **Co vegnan applitgadas las entradas?**

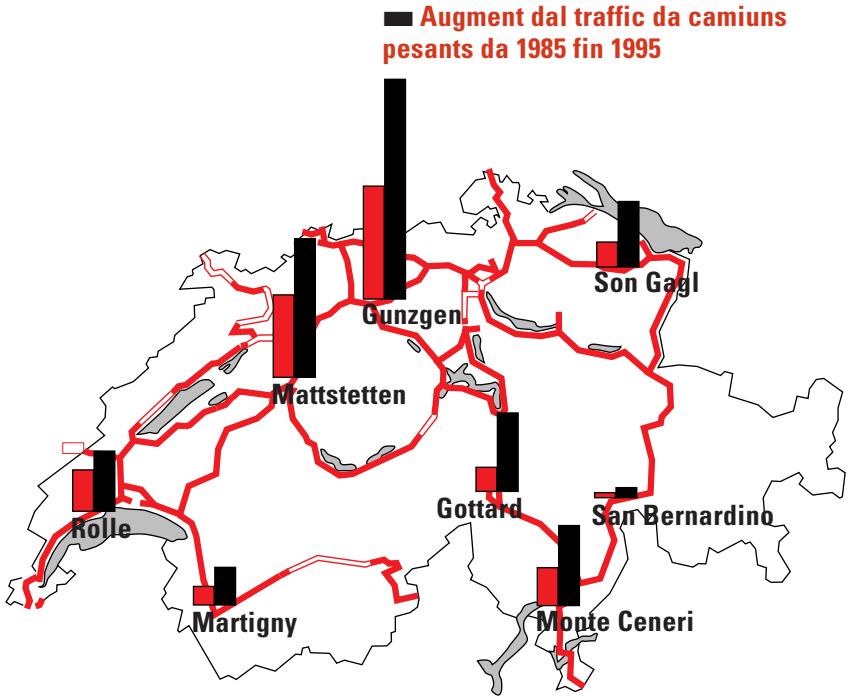
La TTCP vegn a purtar onn per onn entradas fin ad 1,5 milliardas francs. In terz da quellas va als chantuns; quels impundan lur part en emprima lingia per gulivar ils custs dal traffic sin las vias purtads dad els. Las entradas da la confederaziun tras la TTCP èn surtut destinadas per modernisar las viafiers svizras (Neat; viafier 2000, colliaziun al TGV, protecziun cunter la canera). Il pievel ed ils chantuns vegnan anc a pudair prender posiziun concernent l'applicaziun da la part da la confederaziun.

■ **Introducziun graduada**

La TTCP vegn probablmain a muntar ad 1,6 raps per kilometer/tonna a partir da 2001. Il limit maximal da pli tard vegn a muntar a basa da la taxa martgadada cun l'UE per ina viadi da transit tras la Svizra a 2,7 raps.

Il cussegl federal vegn a fixar la tariffa da la taxa sin fundament dals criteris legals e dal svilup da la politica davart ils transports.

1

■ 1000 vehichels/di
85 95

L'onn 1995 han 3000 camiuns per di traversà il Gottard, trais giadas dapli che 1985. Senza la TTCP cuntinuescha quest augment senza ch'el vegnia franà e quai er sin auters trajects da la rait da las autostradas. Il traffic da camiuns vegniss quasi a sa dublegiar en Svizra entaifer 20 onns. Cun la TTCP pudain nus franar quest svilup e realisar la protecziun da las Alps. Quai pussibilitescha er da concluder las tractativas bilaterals cun l'UE.

Il comité da referendum fa valair:

"NA a la taglia sin il TCP!

■ 30 000 plazzas da lavur èn periclitadas

La taglia sin il TCP augmenta ils custs da transport per radund 30 pertschient. La capaciad da concurrer da la Svizra vegn uschia sminuida. Particularmain en manaschis pitschens e mesauns sco er en regions da muntogna e da periferia èn periclitadas millis plazzas da lavur. La taglia sin il TCP engrevgia quels ch'han gia uss da batter per l'existenza.

■ Ina grevezza annuala da 500 francs per tegnairchasa

Cun la taglia sin il TCP vegn tutta rauba transportada sin la via pli chara. La taglia sin il TCP duai purtar a la confederaziun annualmain entradas dad 1,8 milliardas francs. Da quellas paja il traffic da l'exteriur sin il pli 15 pertschient. Per las Svizras ed ils Svizzers restan da pajar 1,5 milliardas francs. Per las 3 milliuns chasadas dat quai ina grevezza annuala da 500 francs per tegnairchasa.

■ Nagin transferiment sin la viafier

La taglia sin il TCP na transferescha betg ils transports sin la viafier. Per blera rauba na datti betg in'alternativa tar la via. Mintga bain puril, mintga manaschi e mintga chasa stuess uschiglio avair ina colliaziun da viafier.

■ Betg pli paucas immissiuns per l'ambient

Per l'ambient na porta la taglia sin il TCP deplorablmain nagut. Tuttavia cuntraproductiv esi, sche la rauba vegn transportada cun vehichels pli pitschens empè da camiuns, quai vul dir cun autos da furniziun. Quels na pajan numnadain betg la taglia sin il TCP e dastgan, cuntrari als camiuns, er charrar da notg e las dumengias.

■ La taglia sin il TCP n'è betg eurocumpatibla

La taglia sin il TCP è in'acziun ch'ins vul realisar mo en Svizra. Ella na vegn betg acceptada da noss stadis vischinants. Quai na fa betg smirvegliar: En nagin auter pajais datti ina tala taglia sil il traffic.

■ La taglia sin il TCP è anticonstituziunala

L'onn 1994 han las Svizras ed ils Svizzers acceptà ina taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun; il retgav da quella è d'applitgar per cuvrir ils custs da las vias. La taglia sin il TCP, stipulada da la lescha preschenta, surpassa per lunsch ora la cuvrada dals custs e violescha la colliaziun a l'intent francada en la constituziun federala."

Posiziun dal cussegl federal

1

La taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun (TTCP) furma la basa per in sistem da traffic modern, gist ed ecologicamain raschunaivel. Ella creescha novas plazzas da lavur e pussibilitescha da concluder las tractativas bilateralas cun l'UE. Il cussegl federal sustegna la lescha spezialmain per ils motivs suandants:

■ Ina politica da traffic ecologicamain raschunaivla

Las votantas ed ils votants s'èn exprimids gia pliras giadas per in traffic ecologicamain raschunaivel. Quai pretenda particularmain il transferiment dals transports da rauba da la via sin la viafier. La TTCP è la basa da questa politica. Ensemen cun la refurma da la viafier e cun la modernisaziun da la rait da viafier (Viafier 2000, Neat) rinforza ella la posiziun da las viafiers e pussibilitescha a quellas da surpigliar anc ina pli gronda part dal transport da rauba.

■ Proteger la Svizra d'ina lavina da camiuns

Il transferiment dal traffic da camiuns sin la viafier è tant pli impurtant cunquai ch'ils contracts bilaterals cun l'UE cundiziuneschan l'aument dal limit da paisa dals camiuns da 28 sin 40 tonnas. Senza la TTCP stuess la rait da vias da la Svizra purtar l'onn 2015 il dubel traffic da camiuns da quel dad oz. Concernent il transit tras las Alps fissi schizunt da temair in traffic quatter giadas pli grond che oz. La TTCP impedescha quest svilup e contribuescha essenzialmain che la Svizra po suttascriver ils contracts bilaterals cun l'UE. En l'UE sezza na vegn il princip d'ina TTCP betg contestà.

■ Ina grevezza supportabla

La TTCP sto esser supportabla per noss'economia. Quei prevesa la lescha expressivamain. La pli auta tariffa dastga vegnir pretendida mo sch'ìls camiuns da 40 tonnas vegnan tolerads. Dal pli aut limit da paisa vegn l'economia dentant a profitar considerablmain. Quel reducescha ils custs dal transport sin via tenor in studi en la media per radund 18 pertschient. Tut tenor l'atez-za da la TTCP vegnan ils transports mo per 1 fin 5 pertschient pli chars. Da quai resulta per ils tegnairchasa privats, che pajan oz annulamain en la media radund 1'100 francs per ils transports da rauba, dapli custs annuals dad 11 fin 55 francs.

■ Il comité da referendum fa in quint fallà

La pretensiun dal comité da referendum ch'ìls custs supplementars per ils tegnairchasa muntian a 500 francs è faussa ed engiananta. Ils adversaris da la TTCP na quintan betg mo cun ina grevezza totala memia auta, mabain er cun ina part dals transportaders esters memia pitschna. Ultra da quai snegan els ch'ìls custs dals transports vegnian a sa reducir cleramain grazia a l'augment dal limit da paisa dals camiuns.

■ Protecziun speziala da las regiuns da muntogna e da la periferia

Per las regiuns da muntogna e da la periferia pon nascher dischavantatgs tras la TTCP pervi da la per part mendra infrastruttura da traffic. Per gulivar quels dischavantatgs obtegnan ellas indemnizaziuns surproporzionadas or dal retgav da la TTCP. Las interpresas localas obtegnan ultra da quai ina protecziun, perquai che lungs viadis cun products da concorrenza daventan en l'avegnir main rentabels. Per la rauba da consum valan en l'entira Svizra pretschs unifurms sco fin uss.

■ Novas plazzas da lavur

Cuntrari a las pretensiuns dal comité da referendum ston ils transportaders betg temair ina reducziun da las plazzas da lavur. Surtut ils transports sur distanzas mesaunas e curtas vegnan a succeder er vinavant sin las vias. Senza la TTCP fissan dentant radund 5000 plazzas da lavur periclitadas tar las viafiers. Essend che l'economia na vegn betg privada dal retgav da la TTCP, mabain che quel vegn impundì per mantegnair e construir la rait da vias e viafiers, vegnan creadas millis da novas plazzas da lavur.

Per tut quests motivs recumandan cussegl federal e parlament d'acceptar la lescha federala davart ina TTCP.

Text da la votaziun

Lescha federala davart ina taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun (Lescha davart la taxa sin il traffic da camiuns pesants, LTTCP)

dals 19 da december 1997

1 §

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, sa basond sin ils artitgels 24^{septies}, 36^{quater}, 36^{sexies} da la constituziun federala e sin l'artitel 23 da las disposiziuns transitorias da la constituziun federala 1), avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 11 da settember 1996²⁾, concluda:

1. secziun: Intent e champ d'applicaziun

Art. 1 Intent

1 Cun la taxa sin il traffic da camiuns pesants, dependenta da la prestaziun (taxa), duai il traffic da camiuns pesants covrir a lung termin ils custs imputabels ed ils custs chaschunads a la generalitad, uschenavant ch'el na cumpensescha betg quels cun autras prestaziuns u taxas.

2 Cun questa taxa vegn ultra da quai prestada ina contribuziun per:

- a. meglierar las cundiziuns generalas da la viafier sin il martgà dals transports;
- b. che la rauba vegnia spedida dapli cun la viafier.

Art. 2 Champ d'applicaziun

La taxa vegn incassada per il diever da las vias publicas.

2. secziun: Obligaziun da pagar la taxa

Art. 3 Object da la taxa

La taxa vegn incassada sin ils camiuns pesants e chars annex immatriculads en Svizra ed en l'exteriur (svizzers ed esters) destinads per il transport da persunas u da rauba.

Art. 4 Excepziuns e liberaziuns

1 Il cussegl federal po liberar entirament u parzialmain da la taxa tschertas spezias da vehichels u vehichels cun intents d'applicaziun spezials u stipular disposiziuns particularas. Questas disposiziuns han dentant da resguardar particularmain il princip tenor il qual ils custs na cuverts ston vegnir purtads da quels ch'als han chaschunads. Vehichels svizzers ed esters ston vegnir tractads egualmain.

2 Per il transport da persunas vegn la taxa incassada a moda pauschala. Ella munta a maximal 5000 francs per onn. Il cussegl federal po graduar la taxa tenor las diversas categorias da vehichels.

Art. 5 Persunas obligadas da pagar la taxa

1 Obligà da pagar la taxa è il possessur u la possessura dal vehichel, tar ils vehichels esters er il manischnunz u la manischnunza dal vehichel.

2 Il cussegl federal po declerar ulteriuras persunas solidarmain

1) Tenor la versiun dal conculs federal davart la construcziun e finanziaziun da projects d'infrastructura dal traffic public (FUF 1996 IV 638); deliberà da las chombras federalas ils 20 da mars 1998 (FUF 1998 1421)

2) FUF 1996 V 521

responsablas.

3. Secziun: Basa da calculaziun da la taxa

Art. 6 Princip

- 1 La taxa vegn calculada sin basa da la paisa totala autorisada dal vehichel e dals kilometers charrads.
- 2 En cas da cumbinaziuns da vehichels po la paisa totala autorisada dal vehichel tractur servir sco basa per calcular la taxa.
- 3 La taxa po ultra da quai vegnir fatga dependenta da las emissiuns u dal consum da carburant.

Art. 7 Cuvrida dals custs

- 1 Il retgav da la taxa na dastga betg surmontar ils custs d'infrastructura na cuverts ed ils custs chaschunads a la generalitad.
- 2 Ils custs chaschunads a la generalitad cumpiglian il saldo dals custs externs e dal niz da las prestaziuns da servetsch publicas dal traffic da camiuns pesants.
- 3 La calculaziun dals custs externs ed il niz dal traffic da camiuns pesants vegn tegnida à jour periodicamain. Ella sto correspunder mintgamai al stadi da las enconuschientschas scientificas.

Art. 8 Tariffa

- 1 Il cussegl federal fixescha la tariffa da la taxa sco suonda:
  - a. La tariffa dastga muntar minimal a 0,6 raps e maximal a 2,5 raps per kilometer charrà e tonna da la paisa totala autorisada.
  - b. Tar in augment general da la paisa totala autorisada sin 40 tonnas munta la tariffa a maximal 3 raps. Il cussegl federal po reducir questa tariffa per vehichels cun ina paisa totala autorisada da 28 tonnas per maximal in tschintgavel.
  - c. En il cas d'ina applicaziun a basa da las emissiuns en il senn da l'artitgel 6 alinea 3 vala la tariffa respectiva sco valor en media; ella vegn augmentada tar vehichels cun emissiuns sur la media e reducida tar tals cun emissiuns sut la media.
- 2 Il cussegl federal po introducir la tariffa a moda graduada e differenziar ella tenor categorias da vehichels. El po adattar la tariffa maximala tenor alinea 1 a la chareschia a partir dal 1. da schaner 2005.
- 3 Tar l'introducziun da la taxa e tar l'augment da la tariffa resguarda il cussegl federal:
  - a. las calculaziuns davart ils custs d'infrastructura na cuverts sco er il niz ed ils custs externs dal traffic da camiuns pesants;
  - b. la grevizza per l'economia;
  - c. ils effects per il manaschament politic dal territori e las consequenzas per il provediment cun rauba en las regions na servidas da la viafier u servidas insuffizientamain da quella;
  - d. la finamira da promover la capacitat da concurrer da la viafier;
  - e. ils effects da la taxa sin eventuals deturs dal traffic sin rutas

1 §

dals pajais vischinants.

Art. 9 Taxa pauschala sco excepziun

1 Sch'ina calculaziun da la taxa dependenta da la prestaziun n'è betg pussaivla u sch'ella pretenda lavurs e spensas sproporziunadas, po la taxa vegnir incassada en cas motivads a moda pauschala. I na dastga dar qua tras ni sminuziuns dal retgav ni distorsiuns da concurrenza.

2 Il cussegl federal regla ils detagls davart las premissas e la furmaziun da la taxa pauschala.

4. secziun: Incassament da la taxa

Art. 10 Execuziun

1 Il cussegl federal regla l'execuziun.

2 El po far diever da l'agid dals chantuns e d'organisaziuns privatas.

Art. 11 Eruida dals kilometers charrads obligads a la taxa

1 La persuna obligada da pagar la taxa ha da cooperar tar l'eruida dals kilometers charrads.

2 Il cussegl federal po prescriber l'installaziun d'apparats speziais u d'auters instruments che permettan d'eruir senz'errurs ils kilometers charrads. Ils apparats installads duain tenor pussaivladad esser cumpatibels cun ils apparats prescrits da la UE.

3 Sche mancan indicaziuns adattadas u documentaziuns, po la taxa vegnir fixada tenor liber apprezziar.

Art. 12 Entschatta e fin da l'obligaziun da pagar la taxa

1 L'obligaziun da pagar la taxa cumenza per vehichels svizzers il di da l'admissiun uffiziala dal vehichel. Ella finescha il di ch'ìls numers d'immatriculaziun vegnan restituids u il di ch'il certificat dal vehichel vegn annullà.

2 L'obligaziun da pagar la taxa cumenza per vehichels esters cun l'entrada en il territori svizzer e finescha il pli tard cun lur sortida. La taxa è da pagar il pli tard il mument da la sortida da la Svizra.

Art. 13 Perioda da taxa

La taxa vegn incassada almain ina giada ad onn.

Art. 14 Disposiziuns particularas concernent la procedura

1 Il cussegl federal po prevaier pajaments anticipads, prestaziuns da garanzia, mesiras da segirezza e proceduras simplas.

2 Ils artitgels 123 e 124 da la lescha da dazi³⁾ concernent las mesiras da segirezza èn applitgabels conform lur senn.

3 Las disposiziuns en vigor concernent la pretensiun da taxas èn

³⁾ DS 631.0

⁴⁾ DS 281.1

messas a pèr a sentenzias giudizialas exequiblas en il senn dals artitgels 80 ss. da la lescha federala davart stumadira e concurs⁴⁾.

Art. 15 Perscripziun

- 1 La pretensiun da la taxa sa perscriva aifer tschintg onns sunter la scadenza da l'onn chalendar, en il qual ella fiss stada da pajar. Pli lungs termins da perscripziun da dretg penal èn resalvads.
- 2 La dumonda da restituziun sa perscriva aifer tschintg onns sunter il pajament dal debit na debità.
- 3 La perscripziun vegn interrutta da mintga act da pretensiun e da mintga rectificaziun tras l'autoritàd cumpetenta ; ella è suspendida uschè ditg che la persuna obligada da pajar la taxa na po betg vegnir stumada en Svizra.
- 4 La pretensiun da la taxa sa perscriva en mintga cas sunter 15 onns.

Art. 16 Agid uffizial ed obligaziun da denunziar

- 1 Las autoritàds incaricadas cun l'execuziun da questa lescha sustegnan ina l'autra tar l'ademplant da lur pensum; ellas dattan ina l'autra las infurmaziuns basegnadas e sin giavisch invista en ils acts uffizials.
- 2 Las autoritàds da polizia e da taglia da la confederaziun, chantuns e vischnancas dattan tuttas infurmaziuns necessarias a las autoritàds incaricadas cun l'execuziun da questa lescha.
- 3 Organs administrativs da la confederaziun e dals chantuns che constateschan ina cuntravenziun en lur activitad da servetsch u obtegnan conuschientscha d'ina tala, èn obligads da denunziar quella a l'autoritàd cumpetenta per la taxaziun.
- 4 L'assistenza uffiziala en fatgs penals tranter las autoritàds federalas e chantunalas sa drizza tenor l'artitgel 30 da la lescha davart il dretg penal administrativ).

Art. 17 Relasch da la taxa

- 1 L'autoritàd cumpetenta per la taxaziun po relaschar entirament u parzialmain imports debitads a la persuna obligada da pajar la taxa, sche quella sa chatta en ina situaziun precara ed il pajament da la taglia u d'in tschains muntass ina gronda direzza per ella.
- 2 La dumonda per il relasch sto vegnir inoltrada cun ina motivaziun en scrit a l'autoritàd cumpetenta entaifer in onn dapi la fixaziun da la taxa. Cunter la decisiun da quest'autoritàd po vegnir fatg recurs tar la direcciun generala da dazi.

Art. 18 Statistica

Las datas correspondentas davart las prestaziuns da kilometer pon vegnir applitgadas per intents da statistica cun mantegnair la protecciun da datas.

1 §

5. secziun: Applicaziun da las taxas

Art. 19

1 Il retgav net vegn per in terz consegnà als chantuns sco expensa liada ad in intent e resta per dus terzs a la confederaziun.

2 La confederaziun applitgescha sia part dal retgav net en emprima lingia per financiar ils gronds projects da viafier tenor artitgel 23 da las disposiziuns transitorias da la constituziun federala sco er per cumpensar ils custs na cuverts e purtads dad ella en connex cun il traffic sin las vias.

3 Ils chantuns applitgeschan lur part dal retgav net en emprima lingia per cumpensar ils custs na cuverts e purtads dad els en connex cun il traffic sin las vias.

4 Tar la repartiziun da la part dals chantuns tenor alineia 1 èsi da resguardar las consequenzas spezialas da la taxa per ils territoris da muntogna ed a la periferia. Dal rest vegn la repartiziun da las contribuziuns als chantuns calculada tenor:

- a. la lunghezza da las vias avertas per il traffic dals vehichels a motor;
- b. las grevazzas dals chantuns per il sectur da las vias;
- c. la populaziun dal chantun;
- d. las grevazzas fiscalas per ils vehichels a motor.

6. Secziun: Disposiziuns penalas e meds legals

Art. 20 Periclitaziun u defraudaziun da la taxa

1 Tgi che defraudescha u periclitescha intenziunadamain la taxa, che procura per sazez u per autras personas en outra maniera in avantatg illegal concernent la taxa u periclitescha la taxaziun legala, tgi ch'effectuescha a moda malgista ina favurisaziun u ina restituziun u tgi che fa indicaziuns na correctas en ina dumonda da restituziun, vegn punì cun ina multa fin a tschintg giadas l'import da la taxa defraudada u periclitada u da l'avantatg illegal. En cas da negligentscha munta la multa fin a trais giadas l'import da la taxa defraudada u periclitada u da l'avantatg illegal. Resalvads èn ils artitgels 14-16 da la lescha davart il dretg penal administrativ). La multa minimala munta a 100 francs.

2 Sche l'import periclità u defraudà da la taxa na po betg vegnir erui exactamain, vegn el valità d'uffizi anor.

3 La tentativa e la cumplicitad èn chastiablas.

4 Sch'in act ademplescha il medem mument il causal d'ina periclitaziun u d'ina defraudaziun da la taxa e d'ina cuntravenziun cunter auters relaschs da taxas da la confederaziun che vegn perseguitada da l'administraziun federala da dazi u il causal d'ina cuntravenziun da dazi, vegni dà il chastì per la pli greva cuntravenziun; quel è d'augmentar a moda commensurada.

Art. 21 Auters acts chastiables

Ils artitgels 14-17 da la lescha davart il dretg penal administrativ⁷⁾ èn er applitgabels en la procedura chantunala.

Art. 22 Persecuziun penala

1 La persecuziun penala ed il giudicament da cuntravenziuns che pertutgan ils vehichels svizzers è chaussa dals chantuns.
2 Cuntravenziuns che pertutgan vehichels esters vegnan persecitadas e giuditgadas da l'administraziun federala da dazi tenor la lescha davart il dretg penal administrativ⁸⁾.

Art. 23 Meds legals

1 Uschenavant ch'ils chantuns èn incumbensads cun l'execuziun, pon las decisiuns da l'emprima istanza chantunala vegnir contestadas entaifer 30 dis tar la direcziun generala da dazi.
2 Uschenavant che las autoritads da dazi èn incumbensadas cun l'execuziun, pon las decisiuns da l'uffizi da dazi vegnir contestadas entaifer 30 dis tar la direcziun generala da dazi.
3 La decisiun da la direcziun generala da dazi è suttamesa al recurs a la cumissiun federala da recurs en fatgs da dazi.
4 Dal rest sa drizza la procedura da recurs tenor las disposiziuns davart la giurisdicziun federala, particularmain tenor la lescha davart la procedura administrativa⁹⁾ e tenor la lescha davart la giurisdicziun federal¹⁰⁾.

7. secziun: Disposiziuns finalas**Art. 24** Abrogaziun dal dretg da fin uss

1 Da la taxa prevista en l'artitgel 21 da las disposiziuns transitorias en la constituziun federala vegni desistì a basa da l'alineia 8 da questa disposiziun.
2 L'ordinaziun davart la taxa sin il traffic da camiuns pesants dals 26 d'october 1994¹¹⁾ vegn abrogada cun l'entrada en vigur da la lescha.

Art. 25 Disposiziun transitoria

Fin a l'entrada en vigur da la basa costituziunala per l'applicaziun da la taxa en il senn da l'artitgel 19 alineia 2 vegn il retgav da la taxa applitgà tenor la disposiziun da l'artitgel 36quater da la constituziun federala.

Art. 26 Referendum ed entrada en vigur

1 Questa lescha è suttamesa al referendum facultativ.
2 Il cussegl federal fixescha la data da l'entrada en vigur.

7) DS 313.0

8) DS 313.0

9) DS 172.021

10) DS 173.110

11) CUL 1994 2509, 1995 4425

Segund project

Iniziativa dal pievel
"per victualias favuraivlas
e bains purils ecologics"

2

**La dumonda da la votaziun sa cloma:
Vulais Vos acceptar l'iniziativa
dal pievel "per victualias favuraivlas
e bains purils ecologics"?**

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa
cun 102 cunter 50 vuschs, il cussegl
dals chantuns cun 37 cunter 0 vuschs.

Il pli impurtant en furma concisa

■ Refurmas radicalas en l'agricultura

La politica agrara svizra sa chatta en in stadi da midadas. Avant dus onns han pievel e chantuns acceptà cleramain in artitgel costituziunal che mussa en l'avegnir. Ensemen cun la nova lescha davart l'agricultura („Politica agrara 2002“) è el la basa per in'agricultura che producescha a moda efficazia ed abla da concurrer e ch'è uschia er capavla da dumagnar las sfidas da l'avegnir. Questa refurma radicala vegn messa en dumonda cun l'iniziativa dal pievel "per victualias favuraivlas e bains purils ecologics".

■ Tge vul l'iniziativa?

L'iniziativa è gia vegnida inoltrada l'onn 1994 da la "Unien per proteger ils purs pitschens e mesauns (UPPM)" cun 111'306 suttascripziuns valaivlas, pia avant la votaziun davart il nov artitgel costituziunal. Il comité d'iniziativa pretenda dapli ecologia, dapli martgà ed in'otra politica concernent las entradas en l'agricultura. Particularmain duain vegnir garantids en la costituziun pajaments directs als manaschis purils d'almain 3000 francs per hectara, dentant sin il pli 50'000 francs per manaschi ed onn. Per avair il dretg da questas contribuziuns federalas ston ils manaschis furnir tschertas prestaziuns en favur da l'ambient e per la protecziun dals animals.

■ Nauschas consequenzas

Las pretensiuns principalas da l'iniziativa per dapli martgà ed ecologia èn gia vegnidas ademplidas en il fratemp cun il nov artitgel costituziunal e cun la "politica agrara 2002".

Las autras pretensiuns da l'iniziativa havessan consequenzas extendidas e nauschas. Ellas

— favurisassan l'agricultura a moda sproporzionada;

— effectuassan a medem temp il mantegniment na giavischè da structures antiquadas;

— chaschunassan ina perdita da numerusas plazzas da lavur en l'agricultura ed en l'economia da nutriment.

■ Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Tenor l'opiniun dal cussegl federal e dal parlament na po l'iniziativa betg subsister en ina cumparegliaziun cun la refurma agrara. En in tschert senn "sfratga ella en portas gia avertas", essend che sias pretensiuns èn essenzialmain gia realisadas. Sias pretensiuns extremas avessan dentant consequenzas negativas per l'entir'economia da nutriment.

Meglra che l'iniziativa: la lescha d'agricultura da la confederaziun

**La nova lescha
d'agricultura
("Politica agrara 2002")
che va en vigur
il 1. da schaner 1999
è tenor l'opiniun dal
cussegl federal
e dal parlament
da preferir a l'iniziativa.
Ella promova ils
manaschis da famiglia
professionals, abels
da sa sviluppar ed
effizients. Vers l'odierna
politica agrara porta
la lescha essenzialmain
las suandantas midadas:**

2

■ La confederaziun sustegna l'agricultura surtut cun pajaments directs e reducescha ils meds finansials per sustegnair il martgà per products indigens sin il minimum necessari. Ils pretschs per las victualias vegnan a sa reducir.

■ Tuttas garantias da pretschs e da venditas crodan davent.

■ En l'agricultura da l'avegnir vegnan ils pretschs fixads da l'offerta e da la dumonda. La confederaziun n'intervegn betg pli directamain en ils fatgs dal martgà.

■ Tuttas organisaziuns semistatalas, sco p. ex. l'Uniun per la vendita da chaschiel e la Butyra, vegnan dismissas.

■ Puras e purs che vulan en l'avegnir obtegnair pajaments directs da la confederaziun ston ademplir rigurusas cundiziuns concernent la protecziun da l'ambient e dals animals. Uschia ston els cumprovar che:

- lur animals vegnian tegnids tenor il basegn da la spezia;
  - almain set pertschient da las surfatschas ch'els han a disposiziun sajan reservadas per pradas ritgas da spezias da flurs, a sdrimas dad ervas u per pumera ecologicamain preziusa;
  - els na mettian betg dapli grascha che quai che las plantas pon recepir;
  - dovrian ils meds per tractar las plantas a moda ponderada e spargnusa.
- Il diever d'ormons e d'antibiotica en il pavel per animals è scumandà.

Il comité d'iniziativa fa valair:

"Gea a l'iniziativa dals purs pitschens - per ina vaira refurma da l'agricultura!

■ **L'iniziativa dals purs pitschens maina a buna fin la refurma da l'agricultura cumenzada avant plirs onns. L'iniziativa schlia quels problems che la nova lescha davart l'agricultura, concludida dal parlament, na po betg schliar:**

— **L'iniziativa metta ina fin a l'intervenziun dal stadi en il martgà** sco p. ex. subvenziuns d'exports, per ch'i valia en l'agricultura puspè il princip da la dumonda e da la purschida. Ils pajataglia na duaian betg pli financiar surproducciuns ed anc pajar pli auts pretschs da consum. L'iniziativa curregia la lescha davart l'agricultura, che prevesa da metter a disposiziun annualmain ina milliarda francs per utilizar la surproducciun.

— **L'iniziativa limitescha ils pajaments directs per manaschi** sin annualmain 50 000 francs. Quai permetta da sustegnair manaschis pitschens e mesauns en lur cumbat d'existenza, surtut en il territori da muntogna. L'iniziativa reparta ils pajaments directs a moda pli gista che la lescha davart l'agricultura che conceda a manaschis gronds contribuziuns annualas da lunsch sur 100 000 francs.

— **L'iniziativa augmenta la protecziun da l'ambient e dals animals.** Per pudair retrair pajaments directs ston ils purs laschar ir tuts animals da niz regularmain en il liber. Per la cultivaziun da plantas dastgan meds chemics vegnir applitgads mo a moda restrictiva. La regla è la producciun biologica che vegn promovida vinavant.

■ **L'iniziativa dals purs pitschens garantescha victualias favuraivlas e saunas.** Consumentas e consumers profiteschon tar l'acceptaziun da l'iniziativa d'ina pli gronda influenza sin il martgà e da pli grondas prestaziuns ecologicas dals purs. Famiglias purilas obtegnan pajaments directs nunbirocratics, socialmain gists e controllabels per la producciun ecologica e favuraivla als animals. Products da qualidad e spezialitads sa laschan vender en il pajais ed en l'exteriur vischinant senza l'agid dal stadi.

Nus recumandain da dir GEA a l'iniziativa dals purs pitschens! Igl è in GEA per vairas refurmas en l'agricultura."

Posiziun dal cussegl federal

La nova politica d'agricultura da la confederaziun ademplescha gia las pretensiuns principalas da l'iniziativa. La garanzia d'entrada pretendida da quella favurisass las puras ed ils purs vers las autras gruppas da professiuns a moda sproporziunada. L'iniziativa periclitescha ultra da quai numerusas plazzas da lavur en la bransch dal nutriment. Il cussegl federal refusa l'iniziativa dal pievel particularmain per ils motivs suandants:

2

■ L'iniziativa è antiquada

L'artitgel constituziunal da 1996 adattà als basegns da l'avegnir e la legislaziun agricula che va en vigor a l'entschatta da 1999 satisfan gia a las pretensiuns principalas da l'iniziativa. L'intent essenzial da questa refurma esi da remplazzar il sustegn general dals pretschs tras il stadi cun pajaments directs efficaciz, ch'èn colliads vi da las prestaziuns en favur da la protecziun da l'ambient e dals animals. Quai dat dapli spazi per il svilup da las forzas dal martgà en l'entira economia da nutriment e promova la producciun ecologica e favuraivla als animals sin il sector agrar. Cun l'acceptaziun da l'iniziativa vegniss questa finamira, che correspunda ad in vast consens politic, puspè midada senza basegn.

■ L'iniziativa crescha privilegis na giustifitgads

A vista da las cundiziuns da producciun dischfavuraivlas en Svizra fiss l'agricultura periclitada en sia existenza senza l'agid finanziel dal stadi. Ils pajaments directs èn oz ina da las pli impurtantas mesiras per sustegnair las puras ed ils purs. I gies dentant memia lunsch da garantir en la constituziun ad ina singula professiun contribuziuns dal stadi en cifras precisas e ch'èn d'adattar a la chareschia, sco quei che l'iniziativa pretenda. In tal privilegi

n'è betg giustificgà.

■ **L'iniziativa eliminescha plazzas da lavur**

Las contribuziuns a noss'agricultura per sustegnair il martgà pon bain vegnir reducidas, ma ellas na dastgan betg vegnir dismissas totalmain ed en il pli curt temp, sco quai che l'iniziativa vul. Uschiglio sfurzass ins bleras famiglias purilas da smetter il manaschi. Las consequenzas fissan gravantas per tuttas regiuns champestras: Nua ch'ìls purs na produceschan betg pli latg, na dovri betg pli chascharias. Nua ch'ì na vegn betg pli produci chaschiel, na dovri betg pli las interpresas correspondentas da commerzi e da transport. Quai ha puspè consequenzas per il mastergn da construcziun e per il sector da las prestaziuns da servetsch. L'iniziativa eliminescha uschia er plazzas da lavur ordaifer l'agricultura. Sulet sin il sector da l'utilisaziun dal latg giessan a perder presuntivamain 15'000 plazzas da lavur.

■ **L'iniziativa fraina svilups necessariis**

L'iniziativa fixescha gia en la constituziun las cundiziuns, sut las qualas vegnan concedids ils pajaments directs: Tuts manaschis obtegnissan - tras garanzia en la constituziun - il medem import fix da 3000 francs per hectara, maximal dentant 50'000 francs per manaschi. Quai impediss adattaziuns necessarias da structurass.

Questa

concessiun unilateral da pajaments directs a manaschis cun main che 17 hectaras surfatscha utilisada na sa cumporta betg cun la finamira da l'effizienz economica. Sco en l'ulteriura economia è in creschament er per blers manaschis purils ina pussaivladad da pudair subsister en il dir cumbat da concorrenza internaziunal.

■ **L'iniziativa isolescha l'agricultura**

Cun sias regulaziuns particularas vegniss l'iniziativa a distatgar nossas famiglias purilas dal svilup en l'ulteriura economia. Nua ch'ì n'è betg pli necessari da far tscherts sforzs per segirar l'existenza, han er ils ulteriurs tratgs characteristics per in spiert d'interpresa sco far diever dal progress tecnic e la cumpetenza professiunala mo pli ina muntada marginala. L'iniziativa periclitass ils manaschis productivs e manads a moda professiunala ed en lur stagl passassan manaschis da hobbi e manaschis a temp parzial.

Per tut quests motivs recumandan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa dals purs pitschens.

Text da la votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel "per victualias favuraivlas e bains purils ecologics"

dals 21 da mars 1997

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, avend examinà l'iniziativa dal pievel "per victualias favuraivlas e bains purils ecologics", inoltrada ils 17 da zercladur 1994¹⁾, avend preni invista dal messadi dal cussegl federal dals 17 da zercladur 1996²⁾, concluda:

Art. 1

1 L'iniziativa dal pievel "per victualias favuraivlas e bains purils ecologics" dals 17 da zercladur 1994 è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

2 L'iniziativa dal pievel sa cloma:

La constituziun federala vegn complettada sco suonda:

Art. 31^{octies}*

1 Il sector da protecciun a basa da l'artitgel 31bis alinea 3 litera b per mantegnair ina puraria sauna è limità sin manaschis purils da puras e purs independents. Quels respectan en lur activitad ils ciclus natirals e la dependenza vicendaivla dals umans, animals e da la natira e produceschan correspondentamain en ina moda che resguarda la natira ed ils animals.

2 Manaschis purils ch'adempleschan questas cundiziuns han il dretg da pajaments directs per bunifitgar lur prestaziuns en favur da l'ecologia, dals animals e da l'economia generala, uschenavant che quels èn necessaris per mantegnair e garantir l'existenza dals manaschis e per cuntanscher in'entrada commensurada.

3 Sulettamain ils pajaments directs a manaschis purils per products agriculs e per rauba fabritgada or da quels èn admissibels sco mesiras da protecciun da la politica commerciala sco er dazis senza naginas taxas supplementaras (taxas da cumpensaziun, supplements da dazis, supplements da tara, supplements da pretschs, prelevaziuns). Ils dazis sin products agriculs

e sin rauba fabritgada or da quels vegnan fixads cun in conclus federal suttamess al referendum: autramain valan sin il pli las tariffas da dazi dal 1. da schaner 1993.

4 Sco pretensiuns vers manaschis tenor alinea 1 valan, uschenavant che la legislaziun na prescriba insatge equivalent, las prescripziuns da las organizaziuns renconuschidas da l'agricultura biologica u d'organizaziuns renconuschidas per autras metodas ecologicas cumparegliablas da l'agricultura sco er las disposiziuns davart las furmas spezialas da producziun che resguardan ils animals, sco particularmain il tegnair animals da niz a moda controllada en il liber.

5 Ils pajaments directs a manaschis tenor alinea 2 muntan almain a 3000 francs per hectara, maximal dentant a 50 000 francs per manaschi. Il limit maximal na po betg vegnir surpassà cun divider il manaschi. En cas da dubi vala il stadi dal 1. da schaner 1993. Per ils territoris da muntogna po la lescha prevoir

1) FUF 1995 I 389

2) FUF 1996 IV 580

* Dapi che l'iniziativa è vegnida inoltrada l'onn 1994 è la constituziun federala vegnida complettada cun in artitgel 31^{octies}, essend ch'il pievel ed ils chantuns han acceptà ils 9 da zercladur 1996 in nov artitgel d'agricultura. En il cas che l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss il text da l'iniziativa integrà en la constituziun federala sco nov artitgel 31^{novies}.

pli auts pajaments directs u contribuziuns en favur da l'economia alpestra. Il cussegl federal fixescha ils limits d'entrada e da facultad per ils retschaviders dals pajaments directs.

• Uschenavant che la legislaziun na cuntegna betg ina disposiziun pertutgant l'adattaziun periodica da questas contribuziuns al svilup da la valur dal daner, èn ils pajaments d'adattar annualmain tenor il svilup da l'index naziunal dals custs da viver a partir dal 1. da schaner 1993.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

Terz project

Iniziativa dal pievel

"per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta"

3

La dumonda da l'iniziativa sa cloma:
Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza in auzament da la vegliadetgna da renta"?

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 111 cunter 69 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 36 cunter 5 vuschs.

Il pli impurtant en furma concisa

■ Il pievel ed ils chantuns han già decidì

La 10avla revisiun da l'AVS è vegnida acceptada cun gronda maiortad a chaschun da la votaziun dal pievel dals 25 da zercladur 1995. Ella porta meglieraziuns na contestadas, surtut per las dunnas (atgnas rentas er per dunnas maridadas, bunificaziuns per incumbensas educativas e da tgira, pli autas rentas per personas cun entradas modestas). Questas meglieraziuns èn dentant colliadas cun dapli expensas che duain vegnir finanziadas particularmain tras l'auzament da la vegliadetgna da renta da las dunnas sin 63 onns l'onn 2001 e sin 64 onns l'onn 2005. Er quai han il pievel ed ils chantuns acceptà l'onn 1995.

■ Tge vul l'iniziativa?

Già en vista da la votaziun davart la 10avla revisiun da l'AVS han circuls dals sindicats inoltrà cun 105'947 suttascripziuns l'iniziativa dal pievel „per la 10avla revisiun da l'AVS senza in auzament da la vegliadetgna da renta. Els han vulì pussibilitar a votantas e votants d'acceptar la 10avla revisiun da l'AVS e da prender pli tard separadamain posiziun vers la dumonda da la vegliadetgna da renta. Ils auturs da l'iniziativa pretendan che l'auzament da la vegliadetgna da renta da las dunnas vegnia revocà. L'iniziativa valess sco schliaziun transitoria fin che passa en

vigur la 11avla revisiun da l'AVS.

■ Consequenzas finanzialas da l'iniziativa

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, stuessan vegnir pajadas dapli rentas da l'AVS a partir da l'onn 2001 che quai ch'igl è previs. Ils custs supplementars fissan a l'entschatta plitost modests, vegnissan dentant alur a s'augmentar. L'onn 2006 muntassan las expensas supplementaras per l'AVS/AI a radund 700 milliuns francs. L'assicuranza da dischoccupaziun vegniss percuinter distgargiada.

■ Ponderaziuns dal cussegl federal e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. Quella revocass ils respargns già concludids e quai gist il mument, nua ch'ins dat gronda fadia da consolidar las ovras socialas. Ina schliaziun transitoria uschè chara munta er ina ipoteca a vista da l'introducziun d'ina vegliadetgna da renta flexibla, prevista da la 11avla revisiun da l'AVS.

Text da la votaziun

Conclus federal

davart l'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta"

dals 19 da december 1997

L'assemblea da la Confederaziun svizra, avend examinà l'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta", inoltrada ils 21 da zercladur 1995¹⁾, avend preni invista dal messadi dal cussegl federal dals 29 da schaner 1997²⁾, concluda:

Art. 1

1 L'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta" è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

2 Ella sa cloma:

Las disposiziuns transitorias da la constituziun federala vegnan complettadas sco suonda:

Art. 23

1 Cun l'entschatta da l'onn che suonda quel da l'acceptaziun da l'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta" tras il pievel ed ils chantuns, il pli baud per il 1. da schaner 1997, passa en vigur la midada dals 7 d'october 1994 da la lescha federala davart l'assicuranza da vegls e survivents (10avla revisiun da l'AVS) cun las suandantas midadas:

1. En ils artitgels 3 alinea 1, 4 alinea 2 litera b, 5 alinea 3 litera b e 21 alinea 1 litera b vegn la vegliadetgna da 64 onns remplazzada da quella da 62 onns.
2. L'artitgel 40 obtegna la suandanta formulaziun:
  - 1 Umens ch'adempleschan las premissas per il dretg d'ina renta da vegliadetgna ordinaria pon retrair la renta in u dus onns ordavant. Il dretg da la renta nascha l'emprim di dal mais suenter la cumplenida dal 64avel u dal 63avel onn da vegliadetgna. Durant la retratga anticipada da la renta na vegnan betg concedidas rentas per uffants.
  - 2 La renta da vegliadetgna retratga anticipadamain sco er la renta da vaivas e la renta per orfens vegnan reducidas.
  - 3 Il cussegl federal fixescha la tariffa per la reducziun tenor ils princips da la tecnica d'assicuranza.
3. La cifra II 1 Disposiziuns transitorias concernent la midada da la LAVS, litera d vegn midada sco suonda:
  - d. Introducziun da la retratga anticipada da la renta
    - 1 Stritgar
    - 2 La retratga anticipada da la renta vegn introducida:
      - a. senza midadas
      - b. quatter onns suenter l'entrada en vigur da la 10avla revisiun da l'AVS per umens che han cumplenì il 63avel onn da vegliadetgna.
      - 3 Stritgar
    - 2 L'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta" resta en vigur fin ch'entra en vigur la 11avla revisiun da l'AVS.

1) FUF 1994 V 399

2) FUF 1997 II 653

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

Il comité d’iniziativa fa valair:

„Rentas d’AVS empè d’indemnisaziuns als dischoccupads

■ La pluralità da las Svizras e dals Svizzers vul ina vegliadetgna da renta pli bassa.

Quai cumprovan tuttas retschertgas d’opiniun dal davos temp. Ils plans da tschertas politicaras e tscherts politichers d’auzar la vegliadetgna da renta per domaduas schlattainas sin 65 u schizunt sin 67 onns cuntradian als giavischs ed als basegns dals umans. **In gea a l’iniziativa dals sindicats pertutgant la vegliadetgna da renta impedescha in auzament da la vegliadetgna per la renta da l’AVS;** la regulaziun da fin uss resta, fin che la 11avla revisiun da l’AVS introducescha ina vegliadetgna de renta flexibla.

■ 62 onns èn avunda

Pertge ch’il stress en il mund da la lavur è s’augmentà cuntinuadamain durant ils davos onns. Uras supplementaras da lavur èn la regla. Particularmain gronda è la grevezza per dunnas ch’han d’ademplier pensums da tegnairchasa, d’educaziun e da tgira sper lur lavur professiunala. Igl è la via fallada d’auzar la vegliadetgna da renta en vista da questas grevezzas. **In gea a l’iniziativa pertutgant la vegliadetgna da renta è l’emprim pass per ina vegliadetgna da renta flexibla tenor ils basegns dals umans.**

■ In auzament da la vegliadetgna da renta chaschuna anc dapli dischoccupads

Pli che 200’000 umens e dunnas tschertgan en quest pajais ina plazza - dischoccupads, persunas ch’han consumà lur dretg da schurnada u che sa participeschan a programs da lavur e d’occupaziun. Particularmain tragica è la situaziun per giuvnas lavurantas e giuvens lavurants che tschertgan in’emprima plazza e na chattan nagina. Sche umans pli vegls ston lavurar dus onns pli ditg, mancan anc dapli plazzas da lavur. L’auzament da la vegliadetgna da renta avess per consequenza ulteriurs 35’000 dischoccupads - quai fiss in augment da la quota dals dischoccupads da passa 20 pertschient. **In gea a l’iniziativa pertutgant la vegliadetgna da renta è ina contribuziun en il combat cunter la dischoccupaziun.**

■ Ina pli auta vegliadetgna da renta è lunsch davent da la realità

Tgi che vul auzar la vegliadetgna per l’AVS na vesa betg la realità en l’economia. En blers manaschis appartegan lavurantas e lavurants gia cun 55 onns al fier vegl. Interpresas ‘socialas’ tramettan els anticipadamain en pensiun, bieras autras mettan els simplamain sin via. Chatter ina nova plazza è quasi nunpussaivel. **In gea a l’iniziativa pertutgant la vegliadetgna da renta resguarda la realità en ils manaschis.**

■ Ina pli auta vegliadetgna da renta custa bler

Sche la vegliadetgna da l’AVS vegniss auzada, chaschunass quai expensas supplementaras enormas tar l’assicuranza da dischoccupads. Ma er l’assicuranza d’invalidità custass dapli e per las vischnancas s’augmentassan er las expensas per l’agid social. **In gea a l’iniziativa pertutgant la vegliadetgna da renta impedescha per quest motiv expensas supplementaras na necessarias tar las assicuranzas socialas.“**

Posiziun dal cussegl federal

L'iniziativa vul revocar l'aument da pass per pass da la vegliadetgna da renta da las dunnas concludì en il rom da la 10avla revisiun da l'AVS. Qua tras perdess questa reforma posteriurmain ses equilibrer e quai na fiss betg da responsar il mument ch'ins vul segirar la basa finanziaria da l'AVS. L'iniziativa è sulettainmain ina schliaziun transitoria fin a la 11avla revisiun da l'AVS e na porta betg ina schliaziun a lung termin e ch'è orientada vers l'avegnir. Il cussegl federal vul percuenter realisar cun la 11avla revisiun da l'AVS ina vegliadetgna da renta flexibla per umens e dunnas, che resguarda ils basegns ed è finanziabla. El refusa l'iniziativa particularmain per ils motivs suandants:

3

■ **Cementaziun dal stadi existent**

Pervi da ponderaziuns finanzialas èn las numerusas meglieraziuns da la 10avla revisiun da l'AVS vegnidas colliadas cun l'aument da pass per pass da la vegliadetgna da renta per las dunnas. Il pievel ed ils chantuns han acceptà quest princip. Igl è discutabel da revegnir a questa part da la revisiun. Cun la cementaziun da la vegliadetgna da renta oz anc valaivla (62 onns per las dunnas, 65 per ils umens) sa restrenscha il spazi liber per realisar en la 11avla revisiun da l'AVS ina vegliadetgna da renta eguala, flexibla e finanziabla per domaduas schlattainas.

■ **Giavischada è ina vegliadetgna da renta flexibla**

La pratica ed ils basegns dals per-tutgads mussan ch'ina vegliadetgna da renta fixa, sco l'iniziativa pretenda, è oz antiquada. Igl è da chattar ina schliaziun flexibla en ina tscherta dimensiun che sa basa sin la medema vegliadetgna da renta per um e dunna, sco quai vegn dal reminent er gia pratitgà en ils blers pajais da l'Europa. Il cussegl federal è da princip sa decidì per ina vegliadetgna da renta da 65 onns. El è natiralmain conscient che per bler betg tuts pon lavurar fin a 65 onns, ch'igl exista dentant er il basegn da sa laschar pensiunar pir pli tard u en plirs pass. Quai pleda per ina vegliadetgna da renta flexibla tranter 62 e 65 onns, sco quai vegn intenziunà cun la 11avla revisiun da

l'AVS. Per ch'in circul da personas uschè vast sco pussaivel possia vairamain profitar d'ina vegliadetgna flexibla per il pensiunament, esi da fixar er criteris socials per la retratga anticipada da la renta.

■ **Consequenzas finanzialas da l'iniziativa**

Perquai che l'iniziativa è ina schliaziun transitoria, dependan ils custs supplementars effectivs dal termin cur che passa en vigur la 11avla revisiun da l'AVS. Las grevezzas finanzialas supplementaras da l'AVS/AI fissan a l'en-tschatta anc pitschnas, sche l'iniziativa vegniss acceptada. Ellas s'augmentassan dentant pass per pass fin l'onn 2006 sin radund 700 milliuns francs per onn. Quai n'è strusch da responsar a vista da la consolidaziun necessaria da l'AVS. Il distgargiament pussaivel tar l'assicuranza da dischoccupaziun na po betg cumpensar quests custs supplementars da l'AVS. I na fiss betg convegnent d'acceptar tals custs considerabels per ina regulaziun objectivamain na cuntentaivla.

■ **Resguardar las stentas per segirar finanzialmain l'AVS**

Las consequenzas finanzialas da l'iniziativa augmentan ils problems finanzials da l'AVS. La populaziun da la Svizra vegn adina pli veglia: Dapi 1950 è l'aspectativa da vita da las personas da 65 onns s'augmentada tar ils umens per 3,9 onns e tar las dunnas per 6,3 onns. Consequentamain s'augmenta permanentamain il dumber da las personas che retiran ina renta en cumparaziun cun quellas ch'èn obligadas da pajar contribuziuns. Il parlament ha gia decidì in augment da la taglia sin plivalita dad in pertschient a partir da 1999 per segirar la finanziaziun da l'AVS/AI. La proxima 11avla revisiun da l'AVS ha la finamira da segirar a lunga vista la basa finanziaria da l'AVS: Per consolidar l'AVS vegn preparada in' ulteriura finanziaziun supplementara via taglia sin plivalita.

Per tut quests motivs recumondan cussegl federal e parlament da refusar l'iniziativa dal pievel "per la 10avla revisiun da l'AVS senza auzament da la vegliadetgna da renta".

PP
Spediziun postala

Spediziuns enavos
a la controlla d'abitants
da la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Il cussegl federal ed il parlament
recumondan a las votantas
ed als votants da vuschar ils
27 da settember 1998 sco suonda:

■ **Gea** a la lescha federala davart
ina taxa sin il traffic da camiuns
pesants, dependenta da la prestaziun

■ **Na** a l'iniziativa dal pievel
"per victualias favuraivlas e bains
purils ecologics"

■ **Na** a l'iniziativa dal pievel
"per la 10avla revisiun da l'AVS senza
auzament da la vegliadetgna da renta"